

# 100 punkter för Utveckling av Borlänge 2019 – 2022

Samarbetsplattform Borlänge



# 100 punkter för Utveckling av Borlänge 2019 - 2022

Visionen är att Borlänge ska uppfattas som Sveriges trevligaste stad. I Borlänge bor och verkar Trevligt Folk. Alla människors lika värde är en utgångspunkt för oss och alla Borlängebor är viktiga.

Vårt mål är ett Borlänge där alla invånare känner sig delaktiga och betydelsefulla. Borlängebornas synpunkter och åsikter tas tillvara. Vi vill under de kommande fyra åren utveckla dialogen med Borlängeborna.

Var och en ska kunna jobba och bidra utifrån sin förmåga – målet är full sysselsättning. Våra barn och unga ska känna sig trygga och få det stöd man behöver för att klara målen i skolan. Vården och omsorgen om de äldre ska utgå från varje individs behov. Vi ska öka folkhälsan och den sociala hållbarheten, alla ska kunna leva goda liv i Borlänge. Vi vill att Borlänge ska vara tryggt i en ny tid – vi vill utveckla välfärden, och kampen mot brottsligheten ska vara kompromisslös.

Borlänge ska möta framtiden utifrån mångfald och hållbarhet. Agenda 2030 ska ligga till grund för alla kommunala beslut. Jämställdhetsperspektivet ska genomsyra all kommunal verksamhet.

Företagande är en förutsättning för jobb och välfärd. Satsningar på ett gott företagsklimat gör att fler företag inom olika branscher utvecklas och kan växa.

Borlänge ska vara i topp bland Sveriges miljöbästa kommuner. Borlänge ska bli Sveriges byggvänligaste kommun, bostadsbristen ska steg för steg byggas bort.

## **Prioriteringar:**

### **Ett socialt hållbart Borlänge**

Borlänge ska vara en välkomnande kommun där vi tydligt står upp för värderingar om jämställdhet och demokrati. Här får alla bidra och känna att de har en plats i samhällsgemenskapen. Borlänge kommun har tagit ett stort ansvar i migrationspolitiken. Segregation och bristande kunskaper i svenska språket är fortsatt stora utmaningar i vår stad. Det är tydligt att Borlänge behöver en långsiktigt hållbar integrationspolitik som kombinerar medmänsklighet med insatser som skapar egenförsörjning.

Genom ett inkluderande ledarskap kan vi skapa samspel mellan kommunen, företagarna och föreningslivet, vilket ger oss fler mötesplatser mellan olika grupper. Det gör att folkhälsan ökar, fler kan stärka sina nätverk och fler kan komma i jobb eller starta företag.

Arbetet som påbörjats med ”Samling för social hållbarhet” ska genomsyra kommunens verksamheter. Ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa utan orättfärdiga skillnader innebär prioriteringar som ska öka den sociala hållbarheten och minska oskäliga skillnader i hälsa och levnadsförhållande i Borlänge. Arbeta med hälsa, trygghet och lärande är avgörande prioriteringar under kommande mandatperiod. Kommunens brottsförebyggande insatser ska utvecklas i samarbete med polisen och civilsamhället. Tillsammans ska vi minska kriminaliteten i vår kommun.

Alla människor oavsett bakgrund, sexuell läggning, könsidentitet, funktionshinder etc ska trivas och känna sig inkluderade i Borlänge. Vår personal måste möta Borlängebon med öppenhet och kompetens och finnas där för Borlängebon, oavsett vem man är.

Under mandatperioden 2019-2022 vill vi:

1. Tillsammans med arbetsmarknadens parter arbeta fram snabbspår så att nyanlända med kompetens inom bristyrken snabbt kan få kompletterande utbildning, praktik eller arbete.
2. I samarbete med företag och offentliga verksamheter utveckla fler flexibla utbildningar som leder till jobb.
3. Deltagandet i svenska för invandrare (sfi) måste öka och ska kunna kombineras med jobb och praktik. Vi vill ha snabbare validering av kunskaper, kunna erbjuda mer vuxenutbildning och lärlingsanställningar.
4. Fler nyanlända måste få chansen att bli egenföretagare.
5. Skapa fler mötesplatser för föreningsliv och företagande i Västra Borlänge.
6. Satsa på stöd till föräldrar.
7. Bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck.
8. Minska trångboddhet.
9. Stärka civilsamhällets nätverk för nyanlända där de får kontakter som leder till jobb, företagande och inkludering i det svenska samhället.
10. Vi satsar på förebyggande arbete där skola, socialtjänst, polis och fritidsgårdar samverkar. Dessa ska ingripa snabbt när ett barn eller ungdom är på väg in i ett destruktivt beteende.
11. Garantera att fritidsgårdarna har resurser så att de kan vara en knutpunkt dit ungdomar går för att ha en givande fritid. Vi vill också fortsatt utveckla kommunens samarbete med Fryshuset.
12. Starta minst en Familjecentral under mandatperioden.
13. Stärka ungdomsmottagningens arbete med psykisk ohälsa i samverkan med elevhälsan.
14. Vi vill samarbeta med landstinget Dalarna för att motverka barn och ungdomars psykiska ohälsa och prioritera tidiga insatser.
15. Fortsätta med projekt som "människan bakom uniformen" där ungdomar får träffa vardagshjältarna och få förståelse för deras viktiga arbete.
16. Flytta ut kommunal verksamhet ut i våra bostadsområden.
17. Stärka känslan av trygghet genom att övervakningskameror sätts upp på bussar, samlingslokaler och utvalda områden.
18. Ansöka om fler sk paragraf tre områden för att möjliggöra att det finns vakter på plats i oroliga delar av staden i avvaktan på att fler poliser kommer på plats.

## **Ett miljömässigt hållbart Borlänge**

Klimathotet är en av vår tids viktigaste frågor. Borlänge ska vara en miljökommun i framkant där stränga riktlinjer och investeringar som leder mot en hållbar utveckling är en del av vägen mot en klimatsmart stad. Kommunens klimatpåverkan ska minska och energianvändningen effektiviseras.

Vi ska underlätta för Borlängeborna att minska sin klimatpåverkan. Det ska vara lätt att göra rätt.

Miljöåtgärder tillsammans med en teknikomställning kan stärka Borlänges konkurrenskraft och stimulera till jobb och företagande inom miljösektorn. En bra miljöpolicy kan också locka nya Borlängebor att bosätta sig i vår kommun.

Förekomsten av sammanlänkade skyddade naturområden är viktigt för den biologiska mångfalden. Reningen av vårt avloppsvatten måste bli bättre, utsläpp som leder till försurning i sjöar måste bort. Vårt rena dricksvatten ska skyddas. Hormonstörande ämnen ska inte drabba människor och miljö. Tungmetaller och andra farliga ämnen ska begränsas eller bytas ut.

Under mandatperioden 2019-2022 vill vi:

19. Borlänge ska bli en av de bästa miljökommunerna i Sverige.
20. Vi ska ta fram tydliga miljö- och klimatmål och uppnå dem.
21. Fortsatt satsa på närodlad, klimatsmart och ekologisk mat. Borlänge ska ha en tätposition i landet på detta område.
22. Platser där barn vistas dagligen ska vara giftfri.
23. Ha en hållbar infrastruktur som underlättar företagens transporter.
24. Det ska vara enkelt och smidigt att åka kollektivt samt cykla i hela kommunen.
25. Vi ska öka vårt arbete för att få en giftfri miljö.
26. Det måste det vara möjligt att ladda sin elbil och tanka biogas på fler platser i kommunen.
27. Kommunen ska i sin fastighetsstrategi jobba med energieffektivisering och införande av förnybar energi som solceller.
28. Vi ska ha höga miljökrav i upphandlingar.

## **Ett attraktivt och företagsamt Borlänge**

Det övergripande målet är att alla Borlängebor ska kunna leva ett gott liv med både ekonomisk och social trygghet. Förutsättningarna för det är ett framgångsrikt näringsliv som skapar arbetstillfällen, god tillgång till utbildning och väl fungerande kommunikationer. Ett gott samspel mellan offentlig och privat verksamhet ökar möjligheten att fler får sysselsättning och jobb. En kort eller ofullständig utbildning ökar risken för arbetslöshet.

Under mandatperioden 2019-2022 vill vi:

29. Ta fram en aktuell Näringslivsstrategi tillsammans med företagen för att skapa ett attraktivt företagsklimat som fortsätter att locka nya företag att etablera sig i Borlänge och stödja de befintliga så att de kan växa.
30. Fortsätta satsningarna på företagsutveckling i samverkan med bland annat Dalarnas Sciencepark, IUC Dalarna, Tripple Steelix och självklart Högskolan Dalarna.
31. Infrastrukturen för transporter, information och energi är avgörande för ett framgångsrikt näringsliv. För att företag ska vilja stanna såväl som flytta till Borlänge måste vi korta restiderna/transporttiderna på Dalabanan och Bergslagsbanan. Vägstråken E 16 och Bergslagsdiagonalen måste förbättras.
32. Stärka satsningen på UF, Ungt företagande, i Borlänge där alla gymnasieungdomar bör ges möjlighet att driva UF-företag för att förstå företagandets villkor och uppmuntras till entreprenörskap.
33. Ge så många som möjligt en chans till att komma ut i arbetslivet istället för att tvingas leva på försörjningsstöd.

34. Skapa utbildningsmöjligheter, där man kan praktisera parallellt med teoretisk undervisning.
35. Sommarjobb ska erbjudas till kommunens 15-17 åringar i minst 2 veckor.
36. Erfarenheterna ifrån projektet ”Främjande myndighetsutövning” måste implementeras i kommunens arbete. Målet är att underlätta för företagarna att göra rätt och att de ska uppleva hög service och vägledning i det arbetet.
37. Erbjuda attraktiv mark och lokaler för både mindre och större företag.
38. Värna högskolan som kunskapsmotor.
39. Utveckla samarbetet mellan företag, kommunen och Arbetsförmedlingen för att hitta och matcha arbetskraft.
40. Stimulera utveckling av gröna företag med smarta tekniklösningar.
41. Underlätta upphandling för små och medelstora företag och lokala matproducenter.
42. Främja fortsatt utveckling av privat företagande i alla branscher. Företagande är en motor och nyckel för välståndsskapande. Borlänge kommun ska inte bedriva verksamhet som innebär osund konkurrens.

## **En skola i världsklass**

Med mer fokus på kunskap och arbetsro kan vi ge barn och ungdomar bättre möjligheter att nå sina mål i skolarbetet - detta oavsett bakgrund. Alla skall få de förutsättningar och det stöd som krävs för att nå sina mål. Borlänge kommun ska satsa på att rekrytera fler speciallärare, för att erbjuda hjälp och stöd tidigt för våra elever. Målet är trygga elever och höjda skolresultat.

När vi har en skola i världsklass står Borlänge och Sverige väl rustat för framtiden. Vi vill prioritera lugn och ro i klassrummen och uppmuntra skolorna till att ha mobilfria klassrum. En oorganiserad skola drabbar de barn som inte har stöd hemifrån hårdast. För barn vars föräldrar som kanske inte behärskar det svenska språket, är skolan helt avgörande. Läraryrket ska vara ett välavlönat och attraktivt akademikeryrke. Lärare ska känna stolthet över sitt yrke och ha goda förutsättningar i vardagen. Skickliga lärare ska ha hög lön och tydliga karriärvägar.

I Sverige och Borlänge är det akut brist på lärare. Högsta prioritet i skolan måste vara att ha behöriga lärare i våra klassrum.

Lärarna ska få ägna sin tid åt det som de är utbildade för: att undervisa sina elever. Vi vill arbeta för att ge lärarna tydliga befogenheter, bra utbildning i ledarskap, mer administrativt stöd och uppbackning av elevhälsoteam och trygghetsteam utanför klassrummet.

Under mandatperioden 2019-2022 vill vi:

43. Vi vill utveckla lärarutbildningskontraktet. Det innebär att lärarstudenter från dag ett på sin utbildning får en anställning hos Borlänge kommun.
44. Skolverksamheten ska formas utifrån elevernas behov. Lärarna ska ges bättre förutsättningar för att individualisera undervisningen för att bättre kunna möta varje elevs behov.
45. Vi vill gå på offensiven mot segregationen i skolan. Skolan ska spegla hur Borlänge ser ut idag. En skola där barn från olika kulturer får möta varandra är en bra skola för alla.

46. Vi vill skapa ett bra samspel mellan elever, lärare, föräldrar och skolpersonal, där roller och förväntningar är tydliga.
47. Rektorer ska fungera som, och ges förutsättningar att vara, pedagogiska ledare.
48. Satsa på kompetensutveckling.
49. Arbetet med att förbättra personalens arbetsmiljö ska fortsätta.
50. Vi vill fortsätta höja lärarlönerna i Borlänge för att underlätta rekryteringen och bidra till att läraryrket blir ett attraktivt yrke.
51. Det ska vara nolltolerans mot kränkningar inom skolan.
52. Fortsätt digitalisera skolan och kontinuerligt utbilda personalen i ny teknik.
53. Skyndsamt se över regler och kostnader för busskort som underlättar elevens skolval.
54. Vi arbetar för en förskola som är lärorik och stimulerande för alla barn. Med behörig och kompetent personal ska vi ge de yngsta borlängeborna de bästa förutsättningarna för lärande. Antalet behöriga förskollärare och arbetet med rekrytering ska intensifieras.
55. Fortsätta utbyggnaden av förskoleverksamheten och utvidga dygnet runt-verksamheten så att alla de som har en oregelbunden arbetstid kan känna sig trygga med att barnomsorg finns dygnet runt.
56. Fler barn ska få möjlighet att nå sina studiemål via sommarskolan.
57. Vi vill prioritera de skolor och förskolor med störst utmaningar.
58. Vi vill se utökade satsningar på 2047 Science Center för att erbjuda moderna undervisningsmetoder och komplettera skolan med spetsundervisning inom naturvetenskap, teknik och programmering.

## **En trygg omsorg**

Ingen ska behöva tvivla på att få vård och omsorg när man behöver. Ingen ska behöva känna oro för att bli gammal. Alla ska veta att de möts med respekt och omtanke. Äldreomsorgen och stöd till personer med funktionsnedsättning måste utgå från varje individs behov. Kommunen måste fortsätta att förbereda för ett ökande antal äldre. Det innebär att vi måste bygga fler äldreboenden och dessutom tillgodose att många äldre i vår kommun har en önskan om att bo på ett trygghetsboende. När vi genomför äldreboendeplanen skapar vi både en värdig miljö för de som bor i särskilt boende och en god arbetsmiljö för personalen. Borlängebornas möjligheter till egna val inom äldreomsorgen ska öka.

Vi ska särskilt följa och hantera de förändringar som sker på nationell nivå när det gäller personlig assistans och andra förändringar på funktionshinderområdet. Vi vill att staten i förlängningen tar ett större ansvar för den personliga assistansen och vi vill se tydliga riktlinjer och reglementen från riksdagen så att de Borlängebor som har rätt till personlig assistans också får det.

Under mandatperioden 2019-2022 vill vi:

59. När ett tidsbegränsat beslut löper ut inom LSS – ska principen vara att om behoven kvarstår ska insatsen kvarstå även om rättspraxis har förändrats.
60. Vi vill se ett system som innebär att de individer som får avslag på sin personliga assistans får juridisk hjälp med att förstå och kunna överklaga sina beslut.
61. Vi ska utreda hur vi kan införa olika valfrihetsreformer under mandatperioden.
62. Vi ska utreda hur vissa servicetjänster ska kunna ges utan föregående biståndsbeslut.

63. Bygga nya äldreboenden i Gylle och i Mats Knuts. Det kommer att inrymma både lägenheter, dagverksamhet och lokaler för hemtjänsten. I anslutning till det kommer det också att uppföras Trygghetsboenden.
64. Nytt demenscentra ska tillskapas med sköterskekompetens inom området, med dagverksamhet och lokaler för demensteamet.
65. Utveckla samarbete med landstinget Dalarna. Det handlar bland annat om att snabbt kunna erbjuda vård och stöd i Borlänge när man har blivit färdigbehandlad vid lasarettet.
66. Följa upp kommunens funktionshinder-politiska program så att personer med funktionsnedsättning har samma möjligheter som alla andra.
67. Utveckla den dagliga verksamheten för LSS-gruppen.
68. Öka kunskaperna hos personalen både inom äldreomsorgen och inom funktionshinderomsorgen för att höja kvaliteten på vården och omsorgen och förbättra arbetsmiljön.
69. Fler undersköterskor inom äldreomsorgen.
70. Fler stödassistenter och stödpedagoger inom funktionshinderomsorgen.
71. Stärka stödet till anhörigvårdare.
72. Öka takten på införandet av tekniska lösningar i vård och omsorg.
73. Utredda möjligheten till personalkooperativ i kommunala verksamheten – och om möjligheten finns pröva detta i en verksamhet.

## **Borlänge ska bli Sveriges byggvänligaste kommun**

Borlänge växer - fler vill bo i Borlänge! Just nu byggs det i vår kommun mer än det gjorts på 25 år. Samtidigt växer Borlänges befolkning. Så trots nya bostäder så har Borlänge en bostadsbrist.

Inför kommande 4 år vill vi förverkliga de planer som finns på att tillskapa över 1500 nya bostäder. Vi vill se bostadsområden med en blandad bebyggelse, med hyresrätter, bostadsrätter och egna hem. Prioriteringen är att bebyggelsen ska vara billig, miljövänlig och utvecklad för en modern stad.

Under mandatperioden 2019-2022 vill vi:

74. Bostadssegregationen måste brytas därför ska vi ha blandade upplåtelseformer i hela vår stad.
75. Byggandet av flerfamiljshus i trä skall prioriteras i enlighet med trähus strategin.
76. Förtätning av centrum skall gynnas i planprocessen.
77. Utöka möjligheterna för byggande på landsbygden.
78. Kommunen ska uppmuntra till hållbart byggande vad gäller material, återbruk, livscykelanalyser, solceller etc.

## **En givande kultur och fritid för alla Borlängebor**

Ett rikt utbud av kultur- och fritidsverksamhet främjar hälsa och livskvalitet och gör Borlänge till en attraktiv kommun att bo i. Den största delen av verksamheten genomförs genom ideellt arbete i olika föreningar. De insatserna är oerhört värdefulla för vår kommun och skall värnas. Folkbildningsverksamhet skapar mötesplatser för bildning och kultur. Det är särskilt viktigt att barn och unga får möjlighet att utvecklas genom kulturverksamhet, idrott och föreningsverksamhet.

Under mandatperioden 2019-2022 vill vi:

79. Genomföra projekteringen av ett kulturhus i Borlänge centrum.
80. Följa initiativet till ett kulturhus i västra området.
81. Utveckla stödet och samarbetet med folkbildning och föreningar. En översyn av föreningsbidragen behöver göras under mandatperioden.
82. Barn och ungdomar ska prioriteras när resurser fördelas inom fritid- och kultursektorn.
83. Inga pengar ska gå till föreningar som motverkar jämställdhet och integration.
84. Utredda elitidrottens behov av arenor för framtiden.
85. Utveckla Borlänges naturområden för att fler ska kunna ta del av rekreativsmöjligheter.
86. Vi ska noggrant följa utvärderingen av Träffpunkt paradiset och dess framtida drift.

## **Arbetsglädje och en frisk personal**

Frisk personal som känner glädje när de kommer till jobbet arbetar bäst. Ingen ska behöva bli sjuk eller skada sig på jobbet och vi måste därför fortsätta att arbeta med att förbättra personalens arbetsmiljö. Ingen ska heller behöva ha en klump i magen på väg till jobbet på grund av för hög arbetsbelastning eller på grund av att de fryses ut av arbetskollor. Heltid är normen i Borlänge kommun vi har tagit bort ofrivilliga delade turer och gjort en speciell lönesatsning på undersköterskor.

Efter utredning och analys av olika arbetstidsmodeller vill vi fortsätta att arbeta med arbetstidens förläggning för att uppnå balans mellan arbete och fritid och därmed en bättre hälsa.

Under mandatperioden 2019-2022 vill vi:

87. Arbeta med arbetsglädje och värdegrund på våra arbetsplatser.
88. Ha närvarande chefer som har rimligt många medarbetare samt säkerställa att alla chefer har möjlighet att vara goda ledare.
89. Målsättningen är att ta bort de långa turerna.
90. Utveckla schemalagningen så att personalens behov tillgodoses med rimliga arbetstider, möjlighet till kollektivtrafik och en god barntillsyn.
91. Prioriteringar är att det ska finnas ett system för kylning på våra äldreboende senast 2022.
92. Satsa på kompetensutveckling för vår personal inom framför allt psykiatri och demensområdet.
93. Säkerställa att all personal har god språkkunskap, kan tala och förstå det svenska språket så att inga missförstånd uppstår i vård och omsorg av våra äldre.
94. Det ska vara möjligt att välja kortare arbetstid i stället för högre lön i kommunala anställningar.
95. Det ska också vara möjligt att välja att arbeta deltid, för att få mer fritid.

## **Ekonomi**

Alla våra önskemål kostar pengar. Ska vi ha en hållbar välfärd måste ansvar tas för framtida behov genom en ekonomi i balans. Ekonomin ska vara uthållig och i balans ur ett generationsperspektiv, vi kan inte förbruka resurser i dag som tvingar våra barn och barnbarn att betala i morgon. Samtidigt ska Borlängeborna uppleva att de får tjänster av god kvalitet, är



informerade, delaktiga och respektfullt bemötta. En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande intäkter och kostnader. Verksamhetens nettokostnader bör inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och generella statsbidrag. Genom att inte förbruka alla intäkter i den ordinarie verksamheten skapas förutsättningar för att finansiera investeringar, betala räntor på lån samt för att klara oförutsedda kostnader.

Under mandatperioden 2019-2022 vill vi:

96. För den kommande mandatperioden bör skattesatsen ligga kvar på dagens nivå.
97. För att ha ordning och reda i ekonomin och skapa förutsättningar att möta framtida utmaningar ska budgeten för kommunen, efter uppräknig av löner, årligen effektiviseras.
98. Utveckla systemet med Sociala investeringar för att minska framtida kostnader.
99. Vi ska fortsätta utveckla vår styrmodell och sträva efter ett mer tillitsbaserat arbetssätt.
100. Vi ska utveckla formerna för att följa upp och utvärdera mål och arbetsinsatser.

## **En offensiv investeringspolitik**

Borlänge växer och det ställer stora krav på investeringar från kommunen och förmåga att möta privata initiativ.

**Bostäder** – Vi har planer på över 1500 nya bostäder de kommande fyra åren. Tunabyggen har i sina ägardirektiv att bygga i genomsnitt 80 lägenheter per år.

**Skolor och förskolor** Vi blir allt fler barn i Borlänge de kommande 10 åren med ca 10% fler barn i förskole- och grundskoleåldern och 25% fler barn i gymnasieskolan. Vi ska därför fortsätta bygga nya skolor och renovera befintliga för moderna och attraktiva skolmiljöer för våra barn och lärare.

Beslutet i skolhusplan och gjorda revideringar ligger fast.

Kvalitén är viktigt för eleverna och en sund ekonomi är grund för det fortsatta arbetet.

**Äldreboenden** Standarden i några av våra äldreboenden lever inte upp till de krav man kan ställa 2018. Därför planerar vi för att bygga nya äldreboenden där två är planerade och en plan för modernisering och ev nybyggnad tas fram under mandatperioden.

Sommarens extrema värme visade behovet att snabbt ta fram planer för kyld tilluft i våra äldreboenden. Vare sig de äldre eller personalen ska tvingas vistas i inomhusmiljöer som inte är kyld. Då termometern utomhus når rekordhöjder måste vi ha kyld tilluft. En investeringsplan ska tas fram skyndsamt och verkställas under mandatperioden. Värmeböljor är en konsekvens av klimatpåverkan som vi måste planera för.

**Kulturhus** Förutsättningar för att kunna skapa ett kulturhus tas fram. En fullständig projektering ska göras innan slutgiltigt investeringsbeslut.

**Ridhus** Efter många försök och misslyckanden bör beslutet om ett ridcentrum i södra delen av kommunen genomföras. Vi vill även utreda förutsättningarna och behovet för ett ridhus i de norra delarna.

**Sportfältet.** Ska utvecklas, för att skapa fler och attraktiva mötesplatser utomhus för Borlängeborna.

*Jan Bohman (S)*

*Karin Örjes (C)*

*Monica Lundin (L)*

*Elina Brodén (MP)*

*Nicole Skoglund (OFA)*